

Antallet af beboere på friplejehjem er fordoblet på fire år

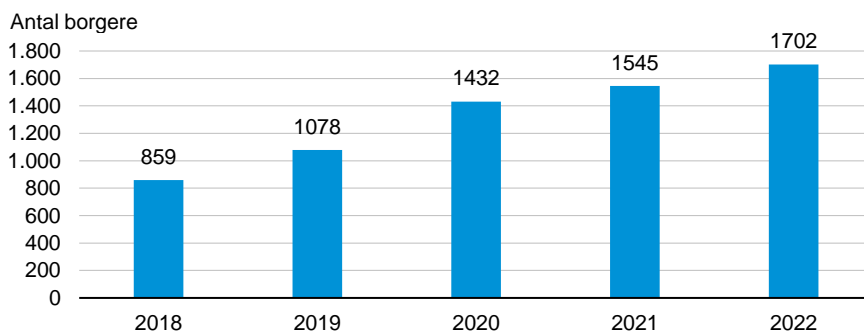
På blot fire år er der sket en fordobling i antallet af ældre, der bor i en friplejebolig. Det betyder også, at friplejehjem dækker en stadig større del af det samlede plejeboligbehov.

850 flere borgere er indskrevet i en friplejebolig på fire år

I løbet af de seneste fire år er antallet af indskrevne borgere i friplejeboliger vokset med omtrent 850, hvilket svarer til en fordobling. Fra 2021 til 2022 er der tale om en stigning på ti pct.

Markant vækst i antallet af beboere i friplejeboliger

Udviklingen i antal +65-årige indskrevne i friplejeboliger på landsplan

Anm.: Indberetninger kan i nogle tilfælde være upræcise eller svinge fra år til år, da kommunerne kan have besvær ved at trække opgørelserne

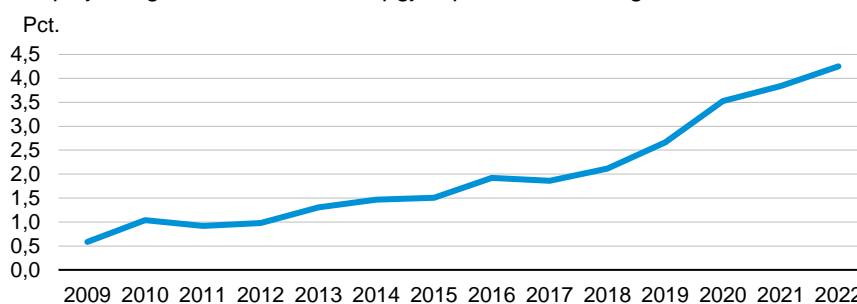
Kilde: Danmarks Statistik (RESI01)

Markedsandelen er fire-doblet på ti år

I samme periode er tilslutningen til de kommunale plejeboliger faldet¹. Friplejehjemmenes markedsandel er samlet set vokset fra mindre end en pct. i 2009 til lidt over fire pct. i 2022.

Stor stigning i friplejehjemmenes markedsandel

Friplejeboligers markedsandel opgjort på antal +65-årige, 2009-2022

Anm.: Markedet er opgjort som det samlede antal beboere i plejehjem fortrinsvist til ældre, plejeboliger og friplejeboliger
Kilde: Danmarks Statistik (RESI01) og DI-beregninger

Regelændringer har givet mere fleksibilitet

Udviklingen skal ses i lyset af, friplejeboligloven fra 2015 gav leverandørerne mulighed for også at drive plejeboliger i lejede lokaler, hvorimod det før var et krav, at leverandøren selv ejede lokalerne. Fra 2018 bliver disse kontrakter desuden reguleret af erhvervslejeloven frem for lejeloven.² Ændringerne har givet mere fleksibilitet og dermed gjort det mere attraktivt at etablere friplejehjem.

18 kommuner overvejer friplejehjem i budgetforlig

Samlet set findes der private alternativer til de kommunale plejeboliger i 47 ud landets 98 kommuner - i form af enten privatejede friplejehjem, selvejende plejehjem uden driftsoverenskomst og kommunale plejehjem, hvor driften varetages af en privat leverandør³. En gennemgang af de seneste budgetaftaler for 2023 foretaget af DI viser desuden, at 18 kommuner enten overvejer eller allerede har konkrete planer om at etablere nye friplejeboliger inden for kommunegrænsen. 12 af disse kan ikke tilbyde borgerne et privat

¹ Fra 39.090 i 2018 til 38.037 i 2022 (samlet antal "plejehjem" og "plejeboliger fortrinsvist til ældre").

² Horten (2018). Friplejeboliger - et privat alternativ til kommunale plejeboliger

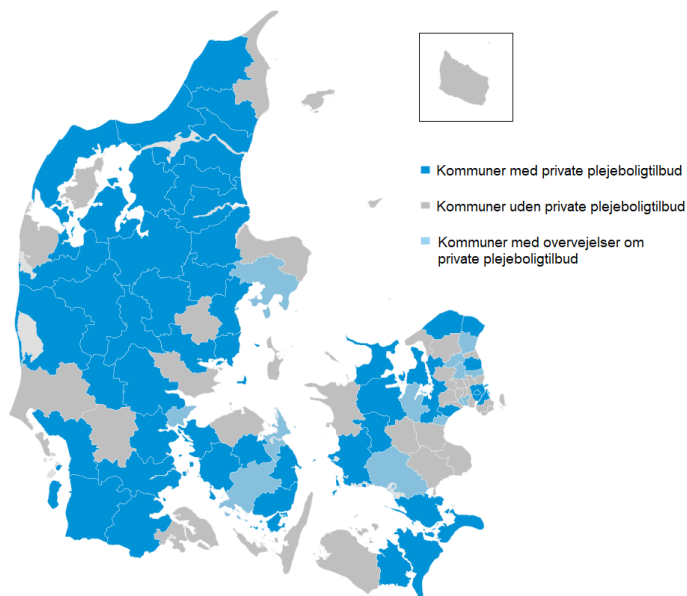
³ Baggrunden for denne opgørelse er yderligere beskrevet i metodeafsnittet.

plejeboligtildbud i dag. Det gælder bl.a. Kerteminde Kommune, Allerød Komune og Syddjurs Kommune

---

Nye friplejehjem på vej i flere kommuner

Oversigt over kommuner, der overvejer eller allerede har private plejeboligtildbud, 2022

Anm.: Private plejeboligtildbud er her defineret som private friplejehjem, udliciterede kommunale plejehjem og selvejende plejehjem uden driftsoverenskomst. Selvejende plejehjem på driftsoverenskomst er ikke defineret som et privat plejeboligtildbud, da de er underlagt en kontrol, der svarer til kommunens kontrol med egne plejeboliger, og dermed har begrænsede muligheder for at adskille sig.

Kilde: Danmarks Statistik (RESP01), Plejehjemsoversigten.dk og egen gennemgang

---

Kommuner overser potentiale ved udbud af egne plejecentre

Samtidig vil udsigterne til opførelsen af friplejeboliger afhænge af udviklingen i det samlede kapacitetsbehov for plejeboliger i den enkelte kommune.⁴ I den forbindelse kan kommunerne med fordel afdække muligheden for at konkurrenceudsætte og udlicitere driften af de *kommunale* plejecentre. På den måde kan borgerne få mulighed for at vælge et alternativ til de kommunale plejecentre, selvom der ikke samlet set er behov for at øge kapaciteten.⁵ Denne løsning kan samtidig danne grundlag for nytænkning og

---

⁴ DI Analyse (2022) - Behov for flere plejeboliger frem mod 2030 – Friplejehjem er en del af løsningen.

⁵ Virksomheden Forenede Care står eksempelvis for driften af det kommunale plejecenter Langagergård i Greve Kommune. Læs om samarbejdet her.

erfaringsudveksling, som også kommer de kommunale plejecentre til gavn.

En opgørelse foretaget af DI viser dog, at blot ni kommuner har gjort sig erfaringer med dette i løbet af de seneste ti år.⁶

Metode

Datagrundlaget for udviklingen i antallet af friplejeboliger kommer fra Danmarks Statistiks tabel RESIO1, som angiver antal indskrevne i pleje- og ældreboliger på kommuneniveau, aldersfordelt og efter foranstaltningsart. Antal beboere er afgrænset til ældre over 65 år. De forskellige boligtyper, der indgår i opgørelsen, er defineret i nedenstående tabel. For alle tre tilfælde er det kommunerne, der visiterer borgeren til en plejebolig og tilhørende ydelser i form af bl.a. personlige pleje og praktisk hjælp.

Udvalgte boligtyper på ældreområdet

Boligtype	Beskrivelse
Plejhjemsboliger	Ældreboliger med serviceareal og tilknyttet personlige. Disse er opført efter serviceloven, hvorefter beboerne betaler for husleje, el og vand, men ikke indskud.
Plejeboliger fortrinsvist til ældre	Ældreboliger med serviceareal og tilknyttet personale. Disse er opført efter almenboligloven, hvorefter beboerne også skal betale for indskud. På sigt vil denne boligtype helt erstatte plejhjemsboliger.
Friplejeboliger	En friplejebolig minder om ovenstående boligtyper, men som opføres og udbydes af private aktører uden for den kommunale forsyning.

---

⁶ Haderslev, Holbæk, Frederiksberg, Jammerbugt, Greve, Aarhus, Solrød, Gribskov, Hørsholm

Kilde: Danmarks Statistik og Ældre Sagen

Antallet af friplejeboliger	Datagrundlaget for opgørelsen over udviklingen i antallet af friplejeboliger (modsat indskrevne) kommer fra Danmarks Statistiks tabel RESPO1, der angiver antallet af pladser på ældreområdet efter område, foranstaltningsart og pladstype.
Kommuner med og uden private plejeboligtillbud	DI's samlede oversigt over kommuner med og uden private plejeboligtillbud er baseret på Danmarks Statistiks tabel RESPO1 (jf. ovenstående), Plejehjemsoversigten samt en manuel gennemgang. Her medregnes privatejede friplejehjem, selvejende plejehjem uden driftsoverenskomst ⁷ samt kommunale plejehjem, hvor driften er overladt (udliciteret) til en privat leverandør alle som "private plejeboligtillbud". Denne bredere tilgang er valgt med henblik på at korrigere for fejl i opgørelsen fra Danmarks Statistik, som er behæftet med udsving og usikkerhed på kommuneniveau, og for at indfange kommuner, der har tilvejebragt mere valgfrihed for borgerne ved at konkurrenceudsætte driften af kommunale plejehjem.
Konkurrenceudsatte plejehjem	Opgørelsen over antallet af kommuner, der har erfaringer med konkurrenceudsættelse af driften af egne plejecentre, er baseret på en søgning i EU's udbudsdatabase (TED). Her er anvendt CPV-koden 8531100 (Welfare services for the elderly).

---

⁷ Selvejende plejehjem på driftsoverenskomst er ikke defineret som et privat plejeboligtillbud, da de er underlagt en kontrol, der svarer til kommunens kontrol med egne plejeboliger, og dermed har begrænsede muligheder for at adskille sig.